

**UCHWAŁA NR XLII/82/14
RADY MIEJSKIEJ W ŻARACH**

z dnia 6 listopada 2014 r.

**w sprawie uchwalenia „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla miasta Żary na lata 2014-2020”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.) i art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r., Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) oraz art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla miasta Żary na lata 2014-2020”, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Żary.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego.

Przewodniczący Rady

Stanisław Krasko

Załącznik do uchwały Nr XLII/82/14
Rady Miejskiej w Żarach
z dnia 6 listopada 2014 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE DLA MIASTA ŻARY
NA LATA 2014– 2020**

Żary, październik 2014 r.

Wstęp

Zjawisko przemocy w rodzinie od wielu lat w Krajach Unii Europejskiej traktowane jest jako ważny problem społeczny. W czasie kilkunastu lat powstało wiele dokumentów organizacji międzynarodowych, które zalecają Krajom Członkowskim Unii Europejskiej podjęcie zmian prawa i praktyki w celu skuteczniejszego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, udzielania pomocy ofiarom przemocy i skuteczniejszych oddziaływań na sprawców przemocy w rodzinie.

Celowe, zamierzone oraz jednolite działania na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie w Polsce jest ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.). Działaniom z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie nadano ramy prawne, podnosząc tym samym rangę zadań realizowanych przez instytucje rządowe, samorządowe i pozarządowe.

Zdaniem specjalistów rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce. Stwierdzono również, że wymaga on zatem podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania, którego realizacja powinna przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa życia rodzinnego.

Celem opracowanego programu jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i jego skutkom, w tym przygotowanie zasad, procedur i działań umożliwiających ofiarom przemocy powrót do godnego życia, a sprawcy, poprzez działania edukacyjne i korekcyjne, powstrzymanie się od stosowania agresji wobec najbliższych członków rodziny. Niniejszy dokument obejmuje zakresy tematyczne programu skierowanego na ochronę ofiar przemocy w rodzinie oraz części wspólnej tzw. opisowej, która zawiera m.in. podstawowe informacje na temat zjawiska przemocy w rodzinie, istotne dla planowania działań w zakresie zapobiegania i zwalczania przemocy, krajowe akty prawne odnoszące się do problemu przemocy domowej oraz zasoby instytucjonalne funkcjonujące w opisywanym obszarze.

Rodzina jest najważniejszym miejscem w rozwoju człowieka, gdzie kształtuje się jego tożsamość, osobowość, system wartości, przekonania, poglądy i styl życia. Istotną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają relacje między jej członkami. Powinny być one oparte na miłości, bezpieczeństwie, życzliwości, prawdzie i zrozumieniu. Występująca przemoc w rodzinie prowadzi do poważnego naruszenia zasad współżycia rodzinnego, społecznego, norm moralnych i prawnych, a także prowadzi do zaburzeń i urazów o dużej szkodliwości indywidualnej, rodzinnej i społecznej. Przemoc nie tylko narusza prawo osoby do życia, wolności i bezpieczeństwa osobistego, ale również ogranicza i uniemożliwia korzystanie z wolności i przysługujących praw.

Przemoc domowa bardzo często bywa ukrywana w czterech ścianach domu. Przez większość ludzi problem ten postrzegany jest jako wstydlivy i całkowicie prywatny. Ofiary ukrywają to, co dzieje się w domu. Ofiarami na ogół są kobiety i dzieci. Zjawiskiem niepokojącym, o którym mówi się rzadziej niż o problemie dzieci i kobiet, są przypadki przemocy wobec osób niepełnosprawnych i ludzi starszych.

Na potrzeby podjętego Programu, przy definiowaniu przemocy domowej, zwraca się szczególną uwagę na najbardziej charakterystyczne wyznaczniki z punktu widzenia polityki społecznej.

Rozdział 1.

Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

W polskim ustawodawstwie definicja przemocy domowej zawarta jest u ustawie przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie:

„Przemoc w rodzinie to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodującą szkody na ich zdrowiu psychicznym lub fizycznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”

Ten zapis ustawy w jasny sposób, konkretny i szczegółowy sposób porządkuje wiedzę dotyczącą przemocy i obszaru jej występowania.

1. Rodzaje przemocy:

- przemoc fizyczna,
- przemoc psychiczna,
- przemoc seksualna,
- przemoc ekonomiczna zaniedbanie - ciągle nie zaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

2. Cykle przemocy:

- Faza narastającego napięcia – początkiem cyklu jest wzrost napięcia, narastające sytuacje konfliktowe. Przyczyny mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia powodujące dalszy wzrost napięcia. Zaczyna pojawiać się agresja. Ta faza może trwać od kilku tygodni do kilku lat.
- Faza ostrej przemocy – następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów, nie zwracając uwagi na krzywdę innych. Agresja wymyka się z pod kontroli, akty przemocy w tej fazie mogą być zagrażające dla zdrowia i życia ofiary. Może dojść u ofiary do dysocjacji, co ułatwia przetrwanie bólu i grozy. W afekcie ofiary decydują się wezwać pomoc czy złożyć skargę. Natomiast u sprawcy może dojść do częściowej niepamięci zdarzeń. Bezpośrednim następstwem zakończenia agresji jest przeżywanie szoku i niemożność uwierzenia w prawdziwość tego, co się stało.
- Faza miodowego miesiąca - to czas skruchy, wzmożona uprzejmość i okazywania pozytywnych uczuć. Sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprasza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły.

3. Konsekwencje przemocy

Przemoc w rodzinie jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

- Konsekwencje doświadczania przemocy przez osoby dorosłe. U osób dorosłych poddawanych długotrwałej przemocy występują poważne problemy fizyczne i emocjonalne. Do najczęstszych objawów będących skutkami przemocy należą: poważne obrażenia ciała, wzrost częstotliwości chorób somatycznych związanych ze stresem (ból głowy, żołądka, w krzyżu lub stawach oraz inne dolegliwości), przygnębienie, smutek, obojętność, popadanie w depresję, niepokój, niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu czy agresji, zmienność nastrojów, decyzji, niepewność, stany lękowe, w tym lęk przed bliskością, nieufność, poczucie zagrożenia, niska samoocena, kłopoty z zasypianiem, koszmary nocne, kłopoty z koncentracją, zwiększone spożycie środków psychotropowych, zaprzeczenie, obwinianie się, bezradność, adaptacja do przemocy.

- Konsekwencje doświadczania przemocy przez dzieci. Na szczególnie poważne konsekwencje zachowań przemocowych narażone są dzieci. Często są one bezpośrednimi ofiarami lub/i świadkami przemocy w rodzinie. Obok obrażeń cielesnych przemoc domowa powoduje, że dziecko żyje w poczuciu ciągłego strachu i zagrożenia, pozbawione miłości, zaufania i bezpieczeństwa. Niezaspokajanie tych podstawowych potrzeb wpływa na dalszy rozwój dziecka i jest przyczyną wielu schorzeń psychosomatycznych. Dzieci będące ofiarami wykorzystywania seksualnego wykazują wysoki poziom depresji, poczucie osamotnienia, myśli samobójcze, zaburzenia snu, nadpobudliwość, agresję, obniżenie samooceny i poczucie bezwartościowości. Maltretowanie psychiczne niekorzystnie wpływa na rozwój dzieci. Może prowadzić do nieprzystosowania społecznego (brak poczucia bezpieczeństwa, niski poziom kompetencji społecznych, trudności w kontaktach z rówieśnikami), deficytów intelektualnych (deficyty w zakresie możliwości poznawczych, rozwiązywaniu konfliktów i kreatywności), problemów afektywno - behawioralnych (agresja, samoponížanie, lęk, wstyd i poczucie winy, wrogość i gniew, pesymizm i negatywizm). Skutki przemocy pojawiające się podczas trwania zachowań przemocowych są zaledwie początkiem destrukcyjnego wpływu przemocy domowej. Konsekwencje przemocy ujawniają się często również po długim czasie, kiedy dziecko dorasta lub w jego dorosłym życiu. Odroczone skutki przemocy objawiają się w postaci różnych form niedostosowania społecznego. Trudności w nauce, wagarowanie, ucieczki z domu, udział w nieformalnych młodzieżowych grupach przestępczych, wysoki poziom agresji, nadużywanie alkoholu, branie narkotyków to tylko niektóre ze sposobów ucieczki od problemów przemocy w rodzinie. Doświadczanie przemocy w dzieciństwie ma wpływ na całe dorosłe życie. Ofiary przemocy, zwłaszcza seksualnej, mają problemy z nawiązywaniem i utrzymaniem satysfakcjonujących relacji z innymi osobami. Doświadczanie przemocy w dzieciństwie podwyższa ryzyko, że krzywdzone dzieci same staną się krzywdzącymi rodzicami.
- Społeczne konsekwencje przemocy w rodzinie to przede wszystkim zagrożenie życia, niesie ze sobą cierpienie fizyczne, rany, siniaki, ale nade wszystko powoduje niewyobrażalnie wielkie szkody psychiczne u ofiar, które najczęściej przez lata doświadczają znęcania się, wykorzystywania lub zaniedbania. Przemoc domowa to także poważny problem społeczny. Destrukcyjna siła niszczy cały system rodzinny, rozsadza go od środka, odbiera poczucie bezpieczeństwa i możliwości prawidłowego rozwoju najmłodszych członków rodziny. Niesie ze sobą ryzyko dziedziczenia przez dzieci zachowań przemocowych i powielania ich w dorosłym życiu. Nie zwalczana przemoc przybiera na sile, utrwała się i eskaluje niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa. Niezbędne jest zatem podejmowanie planowych działań mających na celu zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie.

4. Prawo polskie wobec przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie jako problem ogólnospołeczny ujmowany w kontekście łamania praw człowieka znalazł odzwierciedlenie w wielu polskich aktach i dokumentach.

Najważniejsze akty prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483)
- Kodeks Karny (Dz. U. z 1997 r., Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
- Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Dz. U. z 1964 r. Nr 9, poz. 59 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 z późn. zm.)

Dokumenty realizujące zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie :

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- Krajowy Program na Rzecz Ofiar Przepstw.
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- Program „Razem bezpieczniej”.
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Żary o statusie miejskim.

5. Diagnoza i skala problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Żary o statusie miejskim.

Problem przemocy domowej dotyka osób różnej płci i wieku, pochodzących ze wszystkich warstw społecznych. Należy jednak podkreślić, że w szczególności problem ten dotyka kobiety i dzieci. Stosowaniu

przemocy towarzyszy często uzależnienie od alkoholu, ale nie jest to jedyny wyznacznik, gdyż przemoc zdarza się również w rodzinach dobrze sytuowanych, wykształconych, gdzie prawdopodobieństwo występowania przemocy w rodzinie jest znikome. Na podstawie zebranych danych, w przedszkolach na terenie naszej gminy zjawisko przemocy wystąpiło w dwóch przypadkach, w szkołach podstawowych i gimnazjach po jednym przypadku.

Na podstawie podjętych przez Policję działań wobec przemocy w rodzinie dotyczących procedury „Niebieskiej Karty” w okresie od 1.01.2011r do 31.12.2011r. liczba interwencji domowych ogółem wyniosła 959, z czego liczba sporządzonych „Niebieskich Kart”/według miejsca zamieszkania ofiary na terenie miasta Żary/ wyniosła 95, liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej; kobiety –123 przypadki, mężczyźni –21 przypadków, małoletni do ukończenia 13 lat- 3 przypadki, małoletni od 13-18 lat – 3 przypadki. Liczba sprawców przemocy domowej : kobiety – 8 przypadków, mężczyźni – 120 przypadków, nieletni – 1 przypadek. Liczba sprawców przemocy domowej zatrzymanych: kobiety – 1 przypadek , mężczyźni –47 przypadków, wśród nieletnich nie odnotowano żadnego przypadku. Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu: kobiety -1 przypadek, mężczyźni – 80 przypadków, wśród nieletnich nie odnotowano żadnego przypadku. Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu przewiezionych do izby wytrzeźwień to 1 przypadek, gdzie sprawcą był mężczyzna. Wśród kobiet i nieletnich w/w przypadków nie odnotowano. Liczba sprawców przemocy domowej przewiezionych do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych do wytrzeźwienia: kobiety – 1 przypadek, mężczyźni – 52 przypadki, u nieletnich nie odnotowano takich przypadków.

W roku 2012 wg danych statystycznych Prokuratury Generalnej, liczba popełnionych przestępstw w kraju dotyczących przemocy w rodzinie wyniosła ogółem 11937, z której skazanych wyrokiem sądowym było 10079, a pozbawionych wolności było 9481 z tego 8122 z warunkowym zawieszeniem. Analizując płeć osób pokrzywdzonych przemocą w rodzinie osądzonych w 2012r. to kobiety i dzieci stanowią 86% osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Natomiast według orzecznictwa sądów powszechnych w zakresie przemocy w rodzinie /art. 207kk/ w latach 2009-2012

	osądzono	i skazano	:
2012r	-15		245 osób,
2011r	–	16 077	osób,
2010r-	16 239		osób,
2009r	–	17 413	osób.

Podsumowując powyższe dane, należy wskazać trend spadkowy w kilku ostatnich latach w liczbie skazanych z art. 207 kk. Nie sposób jednoznacznie odnieść się do konkretnych przyczyn takiego stanu rzeczy, gdyż podane statystyki nie podają nam przyczyn w tym zakresie. Należy domniemać, iż może to mieć związek z większą świadomością społeczną osób i rodzin oraz większą skutecznością podejmowanych działań i pracy wszystkich służb w zakresie prewencji, jak również edukacji w zakresie przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w podejmowanych przez gminy programach osłonowych oraz pracy powoływanych Zespołów Interdyscyplinarnych wspierających rodziny i osoby dotknięte przemocą. Należy również zauważyć, że właściwe zdiagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie jest bardzo trudne. Istniejące statystyki oficjalnie nie obejmują wszystkich przypadków z uwagi na ich nie zgłaszanie, a sama problematyka przemocy domowej jest bardzo złożona i często ukrywana, stąd sam proces badawczy napotyka na liczne bariery metodologiczne. Przemoc w rodzinie to ogromny problem społeczny, o którym niewiele się mówi i niewiele wie. Podkreślić należy iż, aby efektywnie zapobiegać patologii społecznej należy zrozumieć jej źródła, istotę i specyfikę. Podczas lubuskiej konferencji „Szczęśliwa rodzina – wolna od przemocy” zorganizowanej w 2008 roku przez Stowarzyszenie „Damy Radę” w Zielonej Górze przedstawiono istotne dla regionu informacje nt. skali przemocy w rodzinie. Według danych Stowarzyszenia, aż 69% osób przyznaje, że cały czas doświadcza bicia, szykanowania czy gróźb. Prawie trzy czwarte mieszkańców stale spotyka się z przemocą domową.

Niepokojącym jest, iż województwo lubuskie znajduje się na trzecim miejscu w Polsce pod względem skali przemocy w rodzinie. Nasz region nazwany jest **czarnym punktem** na mapie naszego kraju. Zaznaczyć należy również, że w Polsce nie ma jednolitego systemu, który zawierałby dane dotyczące przemocy w rodzinie. Oficjalne statystyki prowadzone przez Komendę Główna Policji obejmują wyłącznie zgłoszone przypadki, czyli takie, w których doszło do interwencji domowej i sporządzania, tzw. Niebieskiej Karty. Ujawniają one jedynie „czubek góry lodowej”, a nie rzeczywistą skalę tego zjawiska.

Rozdział 2.

Zasoby Gminy Żary o statusie miejskim w zakresie realizacji programu

Podmioty realizujące zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie działające na terenie miasta Żar.

1. **Do jednostek organizacyjnych Pomocy Społecznej** działających na terenie naszej gminy m.in. należy:

- a) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – Żary ul. Domańskiego 1
- b) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinne – Żary ul. Artylerzystów 6
- c) placówki specjalistycznego poradnictwa:
 - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Zdrowia Psychicznego, Uzależnień od Środków Psychotropowych ANIMA Żary ul. Skarbowa 2,
 - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Terapeutyczny PROFIL Żary ul. Jagiellońska 13-13A,
- d) placówki opiekuńczo– wychowawcze wsparcia dziennego realizujące programy opiekuńcze i socjoterapeutyczne Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Żary ul. Podchorążych 4a,
- e) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działająca przy Urzędzie Miejskim w Żarach,
- f) placówki służby zdrowia- zwłaszcza pierwszego kontaktu:
 - ośrodki zdrowia (lekarze rodzinni, pielęgniarki)
 - oddziały ratunkowe (Szpitalny Oddział Ratunkowy 105 Szpital Wojskowy)
 - pogotowie ratunkowe.
- g) placówki oświatowe- mające bezpośredni kontakt z dziećmi i młodzieżą:
 - przedszkola (Miejskie Przedszkole nr 1,2,3,4,7,8,10; Niepubliczne Przedszkole „eNCe peNCe”, Niepubliczne Przedszkole „Chatka Puchatka”, Przedszkole Niepubliczne „Groszki”
 - szkoły (Szkoły Podstawowe nr 1,2,3,5,8; Zespół Szkół w Żarach (Szkoła Podstawowa nr 10, Gimnazjum nr 4); Społeczna Szkoła Podstawowa; Katolicka Szkoła Podstawowa; Gimnazjum nr 1,2,3; Katolickie Gimnazjum; Społeczne Gimnazjum; Szkoły Średnie- Społeczne Liceum Ogólnokształcące; Katolickie Liceum Ogólnokształcące; Zespół Szkół Ogólnokształcących; Zespół Szkół Samochodowych; Zespół Szkół Budowlanych; Zespół Szkół Ekonomicznych; Zespół Szkół Ogólnokształcących i Technicznych; Szkoły Specjalistyczne-Zespół Szkół Specjalnych, Ośrodek dla Dzieci z Wadami Słuchu i Mowy.
 - Zespół Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych Powiatu Żarskiego ul. Wrocławska 5
- h) Komenda Powiatowa Policji Żary ul. Legionistów 3
- i) Prokuratura Rejonowa Żary ul. Górnośląska 17
- j) Sąd Rejonowy III Wydział Rodzinny Żary ul. Długosza 1 (kuratorzy zawodowi, społeczni)
- k) Organizacje pozarządowe m.in:
 - Lubuski Ruch na Rzecz Kobiet i Rodziny „Żar” Żary ul. Wrocławska 5;
 - Koło Żarskie Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta Żary ul. Św. Brata Alberta 4;
 - Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Żary ul. Podchorążych 4a.

2. Rola i zadania podmiotów realizujących zadania programu.

Zespół Interdyscyplinarny

Nową formą pracy z indywidualnym klientem i rodziną wieloproblemową dotkniętą przemocą jest powołanie w gminach zgodnie z art.9a. ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz1493 z późn. zm.) zespołów interdyscyplinarnych. Zespół Interdyscyplinarny działa zgodnie z podjętym Regulaminem.

Praca Zespołu Interdyscyplinarnego pozwala na :

- wnikliwą ocenę sytuacji oraz na lepiej zaplanowaną pracę z osobami i rodzinami dotkniętymi przemocą, których złożone problemy wymagają konsolidacji wysiłków różnych służb działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- budowanie i doskonalenie współdziałania pomiędzy specjalistami w obszarze pomocy społecznej,
- zapewnienie możliwości zajęcia się wieloma aspektami i problemami, adekwatnie do potrzeb poszczególnych osób i członków rodzin w danej sytuacji,
- gwarantuje szersze spojrzenie na problem oraz zapewnia wymianę doświadczeń specjalistów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy, a tym samym daje szansę na poprawę stanu bezpieczeństwa życia rodzinnego,
- zapobiega podejmowaniu działań wykluczających się, bądź powielających się,
- pozwala na efektywniejsze wykorzystanie zasobów w danym środowisku – (oszczędność czasu i energii),
- stanowi wsparcie dla osób pomagających oraz przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętych przemocą w rodzinie,
- powoływanie grup roboczych w celu rozwiązywania problemów związanych z występującą przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- sporządzanie statystyk i sprawozdań z podjętych działań raz w roku,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- monitorowanie i ewaluacja programu.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Zgodnie z Ustawą z dnia 12 marca 2004r o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. , poz.182 z późn. zm.) - celem działań pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc i wsparcie z MOPS udzielana jest między innymi z powodu występowania w rodzinie przemocy. Przemoc domowa jest przyczyną dysfunkcji rodziny, a także może być konsekwencją dysfunkcji o innym podłożu. Zgodnie z art. 7 w/w ustawy -pomocy udziela się również z powodu m. in. ubóstwa, choroby, niepełnosprawności, bezdomności, alkoholizmu, narkomani, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Wszystkie te czynniki mogą sprzyjać występowaniu przemocy wobec osób bliskich bądź z niej wynikać, może to w konsekwencji powodować spotęgowanie i wzmacnianie występującej przemocy.

Do zadań pomocy społecznej należy między innymi:

- prowadzenie wywiadów środowiskowych umożliwiających diagnozę sytuacji rodziny lub osoby wraz z załącznikiem w formie Niebieskich Kart,
- opracowywanie wszechstronnego planu pomocy dla rodzin i osób dotkniętych przemocą,
- monitorowanie efektów podjętych działań,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i innych ważnych z punktu widzenia potrzeb,
- udzielanie szeroko rozumianego poradnictwa w tym: prawnego, psychologicznego, pedagogicznego lub wskazanie miejsca, gdzie można uzyskać taką pomoc,
- udzielanie informacji o przysługujących uprawnieniach, świadczeniach i formach pomocy,
- w zależności od potrzeb udzielanie pomocy w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych oraz w formie pomocy rzeczowej np. żywności, odzieży,

- udzielanie informacji o możliwościach uzyskania pomocy w środowisku lokalnym,
- wskazanie miejsc , organizacji , instytucji zajmujących się pomocą ofiarom przemocy domowej, w tym możliwości otrzymania schronienia np. schroniska, hostele, ośrodki wsparcia,
- osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych lub zawodowych w razie konieczności i stwierdzenia bądź podejrzenia popełnienia ściganego przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie, mają obowiązek niezwłocznego zawiadomienia o tym fakcie organy ścigania tj. Policji lub Prokuratury,
- w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko z rodziny. Decyzję tą pracownik socjalny podejmuje wspólni z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, lub ratownikiem medycznym lub pielęgniarką. O tym fakcie pracownik socjalny ma obowiązek powiadomić sąd opiekuńczy nie później niż w ciągu 24 godzin.
- pracownicy socjalni biorą udział w pracach zespołów interdyscyplinarnych, a także w powoływanych przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego grupach roboczych,
- współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zgodnie z Ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012r., poz. 1356, z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy m. in.: udostępnienie rodzinom , w których występuje przemoc , pomocy psychologicznej i prawnej poprzez tworzenie i prowadzenie punktów informacyjno - konsultacyjnych, schronisk dla ofiar przemocy domowej, ośrodków interwencji kryzysowej, telefonów zaufania, programów środowiskowych, inicjowanie powstawania i wspierania organizacji społecznych pomagających ofiarom przemocy domowej, grup wsparcia dla ofiar przemocy domowej.

W przypadkach, gdy aktem przemocy towarzyszy picie alkoholu obowiązkiem jest powiadomienie komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, której zadaniem m. in. jest: uruchomienie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego, podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego, podejmowanie interwencyjnych rozmów ze sprawcami przemocy w rodzinie, informowanie o prawnych konsekwencjach stosowania przemocy wobec bliskich, podejmowanie działań zmierzających do zawiadamiania Policji, Prokuratury stwierdzenia popełnienia przestępstwa lub jego podejrzenia, udzielanie wsparcia socjalnego, psychologicznego, prawnego osobom poszkodowanym, poinformowanie członków rodzin o możliwościach szukania pomocy w zakresie problemów alkoholowych i przemocy domowej, w razie konieczności powiadomienie ośrodka pomocy społecznej i wnioskowanie p objęcie rodziny pomocą zgodnie z kompetencjami, czynny udział w działaniach zespołu interdyscyplinarnego, a także w tworzonych przez zespół grupach roboczych, współpracowanie z innymi instytucjami i organizacjami pomagającymi ofiarom przemocy domowej działającymi w środowisku lokalnym m. in. Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Policją, Kuratorem Sądowym, Pedagogiem Szkolnym.

Komenda Powiatowa Policji

Do zadań Policji należy m. in.: ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra, inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi oraz wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

W zakresie działań podejmowanych przez policję, chroniących ofiary przemocy domowej zgodnie z obowiązującym prawem jest:

- interwencja w sytuacji uzyskania zgłoszenia o przemocy w rodzinie,
- uruchomienie procedury Niebieskiej Karty,
- sporządzanie dokładnego opisu zdarzenia (notatka urzędowa) ,

- zatrzymanie sprawców przemocy domowej stwarzających w sposób oczywisty zagrożenie dla życia bądź zdrowia ofiar, a także mienia,
- wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy przemocy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa,
- zabezpieczenie dowodów popełnienia przestępstwa,
- podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy przemocy,
- udzielenie informacji ofiarom o możliwości uzyskania pomocy,
- w razie konieczności zawiadomienie Sądu Rodzinnego
- podejmowanie wspólnie z pracownikiem socjalnym, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką decyzji o odebraniu dziecka z rodziny, w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie,
- ponadto przedstawiciele Policji wchodzi w skład powołanego Zespołu Interdyscyplinarnego, a także tworzonych przez Zespół Grup Roboczych.

Sąd Rejonowy- III Wydział Rodzinny

Sądy rodzinne zobowiązane są do reagowania na każdą informację dotyczącą wszelkich nieprawidłowości w opiece nad dzieckiem oraz naruszenia jego dóbr. Przyjmują każde zawiadomienie o przemocy nad małoletnimi, prowadzą postępowanie opiekuńcze mające na celu zabezpieczenia dzieci oraz resocjalizację rodziny.

W sytuacji występowania przemocy wobec dzieci sądy opiekuńcze i rodzinne w swoich kompetencjach posiadają możliwości zastosowania następujących środków:

- orzekanie w sprawach w zakresie wykonywania władzy rodzicielskiej/ ograniczenie, pozbawienie lub zawieszenie władzy rodzicielskiej w przypadku, kiedy dobro dziecka jest zagrożone w wyniku zaniedbania, nadużywania władzy rodzicielskiej w tym stosowania np. przemocy/,
- zobowiązanie rodziców oraz małoletniego do określonego postępowania z jednoczesnym wskazaniem sposobu kontroli wykonania wydanych zarządzeń np. podjęcie terapii odwykowej, uczestniczenie w zajęciach „Szkoły Rodziców”,
- poddanie wykonywania władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego,
- skierowanie małoletniego do organizacji lub instytucji powołanej do przygotowania zawodowego albo do innej placówki sprawującej częściową pieczę nad dziećmi,
- zarządzenie umieszczenia małoletniego w rodzinie zastępczej albo w placówce opiekuńczo- wychowawczej,
- wydanie niezwłocznie - w ciągu 24 godzin - orzeczenia o umieszczeniu dziecka odebranego z rodziny, w sytuacji zagrożenia jego zdrowia lub życia, przez pracownika socjalnego, policjanta i przedstawiciela służby zdrowia, w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo- wychowawczej, bądź o powrocie dziecka do rodziny.

Prokuratura Rejonowa

Prokurator w podjętym postępowaniu przygotowawczym ma za zadanie przeprowadzenie dochodzenia wyjaśniającego specyfikę i rozmiar zachodzącego zjawiska przemocy w rodzinie oraz zapewnienie w trakcie tego postępowania bezpieczeństwa osobom pokrzywdzonym i pociągnięcia do odpowiedzialności tych, którzy stosują przemoc wobec najbliższych. Od ich działań i podejścia zależy, czy i w jakim stopniu osoba pokrzywdzona będzie konsekwentna wobec sprawcy przemocy i nie wycofa oskarżeń jak również , nastawienia na współpracę z organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości.

Do zadań prokuratury należy w szczególności:

- przyjęcie zgłoszenia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- wszczęcie postępowania przygotowawczego / prowadzenie i nadzorowanie/,
- wyjaśnienie okoliczności czynu,
- występowanie w roli oskarżyciela publicznego przed sądem,
- zebranie i zabezpieczenie dowodów,

- zatrzymanie podejrzanego o popełnienie przestępstwa,
- w uzasadnionych przypadkach zastosowanie środka zapobiegawczego wobec sprawcy przemocy w postaci : dozoru policyjnego, tymczasowego aresztowania,
- prokurator może wchodzić w skład Zespołu Interdyscyplinarnego, a także tworzonych przez Zespół grup roboczych.

Służba Zdrowia

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawiska przemocy domowej kwalifikuje się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi ponieważ bardzo często towarzyszą mu wyraźne uszkodzenia zdrowia somatycznego i zawsze występują poważne uszkodzenia zdrowia psychicznego. W zakresie pomocy ofiarom przemocy domowej ,oprócz zadań podstawowych, takich jak udzielenie pomocy medycznej, istotne jest również:

- umiejętność przeprowadzenia rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwość jej występowania
- rozpoznanie sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, szczególnie gdy ofiary bądź świadkowie próbują to ukryć,
- poinformowanie ofiar o możliwościach szukania pomocy,
- wystawianie na prośbę poszkodowanych bezpłatnych zaświadczeń lekarskich o przyczynach i rodzaju stwierdzonych uszkodzeniach ciała z użyciem przemocy w rodzinie
- w przypadku stwierdzenia takiej konieczności lub na prośbę poszkodowanych powiadomienie innych służb np. pomocy społecznej, Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- w przypadku stwierdzenia podczas badania lub podejrzenia popełnienia przestępstwa, np., ślady uszkodzenia ciała, ślady podejrzanym poparzeń, wykorzystania seksualnego – powiadomienie organów ścigania.
- ponadto przedstawiciele Służby Zdrowia wchodzić w skład powołanego zespołu interdyscyplinarnego, a także tworzonych przez zespół grup roboczych.

Oświata

Do kompetencji przedstawicieli placówek oświatowych należy:

- rozpoznanie sygnałów świadczących o doznawaniu przez dziecko form krzywdzenia, zaniedbania,
- edukacja dzieci i młodzieży z zakresu radzenia sobie z trudnymi emocjami, stresem, rozwiązywania konfliktów,
- profilaktyka przemocy rodzinnej w szkołach (zadanie będzie realizowane poprzez specjalistyczne przeszkolenie nauczycieli i wychowawców szkół podstawowych – klasy IV – VI),
- edukacja dzieci, młodzieży w zakresie konsekwencji wynikających ze stosowania przemocy w rodzinie,
- promowanie wartości rodzinnych i wychowania bez przemocy,
- opracowanie i realizacja zajęć psychoedukacyjnych uczących umiejętności społecznych,
- organizowanie alternatywnych (aktywnych) form spędzania czasu wolnego,
- utrzymanie kontaktu z rodziną dziecka,
- występowanie do sądu o wgląd w sytuację rodziny,
- powiadomienie policji lub prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- udzielenie wsparcia,
- skierowanie do specjalistycznej placówki, poradni psychologiczno - pedagogicznej,
- monitorowanie sytuacji dziecka i rodziny, współpracując z innymi instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny,
- ponadto przedstawiciele oświaty wchodzić w skład powołanego Zespołu Interdyscyplinarnego, a także tworzonych przez zespół grup roboczych.

Organizacje pozarządowe

Zgodnie z Ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w środowiskach lokalnych działają organizacje pozarządowe, które specjalizują się w pomaganiu ofiarom przemocy w rodzinie m. in. stowarzyszenia, kluby, telefony zaufania, ośrodki/punkty informacyjno - konsultacyjne, schroniska, hostele, świetlice. W ramach swojej działalności oferują specjalistyczną pomoc w szerokim zakresie m. in.:

- pomoc psychologiczną w grupie lub kontakcie indywidualnym,
- poradnictwo prawne /pisanie pozwów, wniosków, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i innych,
- pomoc socjalną,
- prowadzenie grup wsparcia , grupy samopomocowych,
- pomoc socjoterapeutyczną dla dzieci w ramach świetlic, organizowanie czasu wolnego i wypoczynku,
- pomoc medyczną, pedagogiczną,

Ponadto przedstawiciele organizacji pozarządowych wchodzi w skład powołanego Zespołu Interdyscyplinarnego, a także tworzonych przez Zespół grup roboczych.

Ważnym aspektem działalności organizacji pozarządowych jest zapewnienie ofiarom przemocy stałej i kompleksowej pomocy w formie interdyscyplinarnych zespołów, w których skład wchodzi m. in.: psycholog, terapeuta, prawnik, pedagog, pracownik socjalny, lekarz, pielęgniarka, kurator.

Rozdział 3. Cele programu

1. Adresaci programu

Beneficjentami Programu są mieszkańcy miasta Żary. Działania programu są skierowane w szczególności na rzecz: osób doświadczających przemocy domowej, w tym m.in. dzieci i młodzieży, współmałżonków lub partnerów, a także osób starszych i niepełnosprawnych, sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, osób podejmujących działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w tym m.in. pracowników socjalnych, kuratorów zawodowych, terapeutów, policjantów, pracowników placówek opiekuńczo - wychowawczych, nauczycieli, pracowników placówek leczenia odwykowego, pedagogów, psychologów, pracowników służby zdrowia, instytucji i organizacji pozarządowych, działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, społeczności lokalnych.

Bezpośredni odbiorcy programu, czyli osoby doświadczające przemocy w rodzinie, stanowią grupę niejednorodną pod wieloma względami. Pomimo, iż wśród ofiar przeważają kobiety i dzieci, nie należy marginalizować sytuacje, w których ofiarami przemocy są również mężczyźni.

2. Cele programu

Program w swoich założeniach uwzględnia specyfikę potrzeb miasta Żary z uwzględnieniem podejmowanych dotychczasowych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zakłada współpracę wielu służb, instytucji i organizacji pozarządowych. Określa też kierunki działań prewencyjnych i profilaktycznych, zwiększające kompetencje i profesjonalizm służb i kadr działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Program przewiduje również monitoring, ewolucję i superwizję jako metodę wspierania rozwoju zawodowego zwiększającą jakość i efektywność niesionej pomocy, z uwzględnieniem interdyscyplinarnych działań kadr i służb działających w sferze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

CEL GŁÓWNY :

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ JEGO SKUTKOM NA TERENIE GMINY ŻARY O STATUSIE MIEJSKIM.

CELE SZCZEGÓŁOWE :

1) Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w celu poprawy skuteczności podejmowanych działań.

a) Zadania

- organizowanie szkoleń dotyczących przemocy domowej dla pracowników socjalnych, policjantów, pedagogów, wychowawców, pracowników służb medycznych,
- współpraca przy realizacji procedury „Niebieskiej Karty”,

- działania informacyjno - edukacyjne skierowane do osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie (informatory, broszury).

b) Realizatorzy

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarach, Policja, placówki oświatowe i edukacyjne, instytucje służby zdrowia, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie m. Żary, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żarach.

2) Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społeczności lokalnej dotyczącej przemocy domowej.

a) Zadania

- edukacja w zakresie przemocy domowej kierowana do dzieci i młodzieży szkolnej (zajęcia edukacyjne, terapeutyczne i korekcyjne),
- edukacja lokalnych środowisk społecznych w zakresie rozpoznawania i reagowania na symptomy przemocy (ulotki, plakaty, broszury),
- realizacja kampanii profilaktyczno- edukacyjnych przeciw przemocy domowej,
- edukacja osób pochodzących z tzw. grup ryzyka,
- publikacje artykułów promujących postawy społeczne wolne od przemocy.

b) Realizatorzy

- Pedagodzy i wychowawcy wszystkich szkół, Zespół Poradni Psychologiczno- Pedagogicznych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, służba zdrowia, organizacje pozarządowe, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Straż Miejska, Media, placówki opiekuńczo-wychowawcze.

3) Pomoc zmierzająca do przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz etapy jej działań na terenie gminy.

a) Zadania

- zawiadomienie Policji lub Prokuratury o domniemaniu popełnienia przestępstwa znęcania się nad rodziną,
- interwencje Zespołu Interdyscyplinarnego, w zakresie działań edukacyjno- wspierających,
- opracowanie i realizacja planów pomocy ofiarom przemocy,
- interwencje w przypadkach przemocy w rodzinie,
- udzielanie specjalistycznego poradnictwa ofiarom przemocy (prawnego, socjalnego, psychologicznego),
- planowanie zadań pomocowych w Zespołach Interdyscyplinarnych (powoływanie grup roboczych).

b) Realizatorzy

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, placówki edukacyjne i oświatowe, Policja. Służba zdrowia, Zespół Poradni Psychologiczno - Pedagogicznych, organizacje pozarządowe działające na rzecz ofiar przemocy w rodzinie.

4) Działania interwencyjne ukierunkowane na sprawców przemocy.

a) Zadania

- stosowanie działań w ramach procedury „Niebieskiej Karty”,
- kierowanie sprawców przemocy do programów korekcyjno-edukacyjnych,
- stosowanie wobec uzależnionych sprawców przemocy procedury sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego.

b) Realizatorzy

- Policja, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe i edukacyjne, służba zdrowia, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

3. Czynniki gwarantujące właściwą realizację programu:

- systematyczne diagnozowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie,
- poparcie działań i współpraca z samorządem gminy,
- dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
- otwartość i chęć współpracy specjalistów,
- wzmocnienie więzi rodzinnych,
- zaangażowanie służb, instytucji, organizacji pozarządowych w realizację przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- tworzenie interdyscyplinarnych zespołów (grup roboczych) ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zaangażowanie środków masowego przekazu w kampanie, debaty nt. przemocy w rodzinie,
- zwiększenie świadomości społecznej i uznanie przemocy w rodzinie jako zjawiska powszechnie negatywne.

4. Zagrożenia w realizacji zadań:

- stereotypy panujące w świadomości nt. przemocy w rodzinie,
- bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych w rodzinach,
- brak współpracy rodziny w zakresie przezwyciężenia kryzysów,
- brak lub zbyt mała współpraca międzyinstytucjonalna służb działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- brak koordynacji wszystkich służb zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w celu zapewnienia kompleksowej pomocy ofiarom przemocy.

5. Zakładane efekty programu:

- zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy,
- pogłębienie wiedzy społeczeństwa o zjawisku przemocy w rodzinie i sposobach radzenia sobie w sytuacjach traumatycznych,
- zmiana postaw społeczeństwa wobec przemocy,
- zapewnienie osobom doświadczającym przemocy bezpieczeństwa i specjalistycznej pomocy,
- promowanie wartości rodziny i wychowania bez przemocy,
- integracja działań wszystkich instytucji i służb wobec problemu zjawiska przemocy w rodzinie.

6. Źródła finansowania:

- środki własne gminy
- środki z budżetu państwa i województwa, dotacje celowe na realizację programów,
- środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

7. Monitoring i ewaluacja programu:

Program będzie podlegał ewaluacji w oparciu o dane zebrane przez Zespół Interdyscyplinarny podczas monitoringu. Ewaluacja projektu powinna dostarczyć odpowiedzi, jaka jest trafność, skuteczność, użyteczność i efektywność programu. Monitoring powinien określić, czy cele projektu są odpowiednie w stosunku do ewoluujących potrzeb oraz do tego w jakim stopniu oddziaływanie projektu przyczyniło się do osiągnięcia celu głównego, celów szczegółowych i czy odpowiada potrzebom odbiorców programu oraz w jakim stopniu można oczekiwać, że pozytywne zmiany będą trwałe po zakończeniu projektu. Sprawozdania z realizacji Programu przygotowuje Zespół Interdyscyplinarny i przedstawia je Burmistrzowi Miasta Żary oraz Radzie Miasta raz w roku. Sprawozdanie obejmuje zakres działań za poprzedni rok budżetowy.

Program stanowi podstawę dla tworzenia konkretnych projektów i programów pomocowych oraz umożliwić ma również, aplikowanie po środki zewnętrzne na realizację podjętych działań. Zakłada się również, że podejmowane zadania wynikające z określonych celów szczegółowych wpłyną na poprawę funkcjonowania rodziny wolnej od przemocy, umocnią współpracę lokalnych instytucji i organizacji działających w zakresie

przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz pozwolą na wdrażanie nowych alternatywnych sposobów i rozwiązań.